

Til *ministeren for skatter og afgifter* (6/4 84) af:

Maisted (FP):

»Finder ministeren det acceptabelt, at de kommunale skattemyndigheder modtager i gennemsnit 160 forskellige love, cirkulærer og bekendtgørelser om ugen, og hvad agter ministeren at gøre ved dette fantastiske bureaukrati?«

Begrundelse

Ifølge skatteinspektør S. Braskhøj i Thisted vokser arbejdsbyrden i skatteforvaltningen fortsat, ligesom de lokale skattemyndigheder bliver pålagt nye reelle arbejdspladsbyrder, og ingen udenforstående havde vel forestillet sig, at papirvældet var så overvældende som 160 forskellige meddelelser om ugen

Der henvises i øvrigt til Jyllands-Posten den 6. april 1984.

(Pladsen er åben som følge af fjernelse af dobbelttrykt tekst. Forskydning er undladt for at undgå forkerte spaltehenvisninger).

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 153:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om børn og unges døgnophold uden for eget hjem).

(Fremsat 4/4 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

Gennem længere tid, ja faktisk siden bistandslovens ikrafttræden, har man vidst, at der er forskellige problemer, hvoraf nogle er store, inden for området børns og unges anbringelse uden for eget hjem. Jeg skal ikke remse alle disse problemer op ved denne lejlighed, men tilsige, at vi vil gå positivt ind i det forestående og forventelig større arbejde i udvalget.

Allerede på nuværende tidspunkt må vi meddele socialministeren, at når han på traditionel vis anbefaler lovforslaget til folketingets hurtige og velvillige behandling, så bliver vi muligvis nødt til at skuffe ministeren. Det kæmpeprojekt, ministeren søger at sætte i gang, tror vi ikke vil kunne klares hurtigt. Der er mange dunkle punkter, der skal belyses, og der er mange parter, der skal høres, måske endda flere gange. Vi anser det derfor for noget nær utopisk, når socialministeren ønsker, at den del af lovforslaget, der vedrører de sikrede afdelinger, træder i kraft den 1. juli i år, uanset at vi meget vel kan forstå, at det er ønskværdigt, at få dette presserende problem løst hurtigt.

Det er ikke kun et spørgsmål om låsede døre. Det er ikke kun et spørgsmål om fordeling af udgifterne på en anden måde. Der er tale om orientering af flere forskellige myndigheder, især politi og anklagemyndighed. Der er også et spørgsmål om psykologi i dette, især i relation til brugerne, altså de 15-17-årige, som dette især retter sig imod, men også i relation til myndighederne. Men som sagt: kan vi nå det, vil vi i hvert fald ikke stille os hindrende i vejen.

Vi vil også have undersøgt rigtigheden i ministerens påstand i bemærkningerne:

»Lovforslaget medfører ingen merudgifter for det offentlige.«

[Qvist Jørgensen]

Herudover skal vi have vurderet, om forslaget om ændret udgiftsfordeling midt i et finansår kan bringe nogle alvorlige dønninger ind i såvel kommuner som amtskommuner. Vi skal have undersøgt, om det er muligt med de nuværende, skrabede normeringer på institutionsområdet at opfylde ministerens udsagn i fremsættelsestalen:

»Der er skabt mulighed for, at døgninstitutionernes medarbejdere kan virke i lokalområderne uden for institutionerne, og at institutionerne måske kan blive en slags kraftcentre i forhold til familieplejen og de andre anbringelsessteder for børn og unge.«

Vi synes, dette er helt rigtigt, især hvis det bliver koblet sammen med en bedre beskrivelse af, hvilke opgaver der naturligt henlægges til socialcentre, og vi får defineret indholdet af tilsynet noget bedre. Vi ser altså gerne institutionerne udviklet i retning af pædagogiske kraftcentre for det lokale miljø, men må gøre opmærksom på, at en sådan indsats ikke kommer af ingenting.

Vi skal have undersøgt, om ministerens udsagn om bedre registre er holdbart. Jeg har den personlige opfattelse, at der eksisterer registre og lister nok. Det, det nok snarere drejer sig om, er, at der er tale om kompetence- og finansieringsproblemer, som vi må kigge meget på.

Vi skal også have fundet ud af, hvad der var årsagen til, at amtskommuner, kommuner og institutioner ved mødet den 31. oktober 1983 stort set kun kunne finde ud af at være enige om, hvad de ikke var enige om. Det tror jeg vi skal have set meget på. Jeg tror også, at det sociale udvalg vil benytte lejligheden til at få studeret nogle forskellige institutionstyper nærmere.

Alt i alt vil vi gå positivt ind i arbejdet, men vi er betænkelige ved, om det kan nås til 1. juli i år.

Agnete Laustsen (KF):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne gøre nogle bemærkninger om forslaget.

Det er vist almindeligt kendt, at vi – desværre, må vi indrømme – i de senere år har oplevet en stigning i antallet af unge, der anbringes uden for hjemmet. Det er især de ældre unge, der tegner sig for denne stigning, og dette faktum har da også givet anledning

til, at en række alternativer til døgnpleje er opstået.

Det mener vi fra konservativ side er en glædelig udvikling, og der skal ikke herske tvivl om, at vi ser med allerstørste tilfredshed på de resultater, disse alternativforanstaltninger medfører, f.eks. skibsprojekterne. Problemet er imidlertid, hvor langt vi kan gå, før vi taber den store viden og indsats, som institutionerne besidder, og hvor vi jo har set, at en række har måttet nedlægges i de senere år.

Der er også det skæve forhold at tage i betragtning, at forholdene i dag måske nok kan give anledning til såkaldt refusionstækning, idet amtskommunerne som bekendt kun deltager i finansieringen, hvis barnet anbringes i en amtskommunal døgninstitution. Vi er derfor enige med ministeren i, at disse økonomiske overvejelser må vige til fordel for det, som er det afgørende, nemlig barnets eller den unges tarv, selv om det, som hr. Qvist Jørgensen også var inde på, ved konferencen i oktober 1983 ikke var muligt at nå til enighed om andet end uenighed.

Som ministerens forslag nu er udformet, er det neutralt over for finansieringen. Kommuner og amtskommuner skal dele udgifterne lige ved anbringelse af børn og unge uden for hjemmet, og det finder vi væsentligt.

Må jeg pege på et andet punkt, som vi lægger afgørende vægt på, nemlig muligheden for at fremskaffe flere pladser på sikrede institutioner for de unge, som ellers anbringes i varetægtsfængsel. Det er, som det fremgår af bemærkningerne, et ønske hos justitsministeren, og hvis det kan lykkes at få dette problem taget ud af den refusionsmæssige sammenhæng, når vi også kriminalpolitisk et langt stykke. Jeg kan derfor gå varmt ind for, at vi gennemfører denne del af lovforslaget til ikrafttræden meget hurtigt.

Jeg vil være lidt mere optimistisk end hr. Qvist Jørgensen og håbe på og regne med, at det ikke blot er utopi. Det er af vigtighed, også fordi der i visse dele af landet, f.eks. i Jylland, kun er få eller visse steder slet ingen muligheder for varetægtsurrogater.

Jeg er i øvrigt bekendt med, at justitsministeren har sendt en skrivelse til politi og anklagemyndighed om at nedlægge påstand, eventuelt subsidier påstand, om institutionsanbringelse, hvor spørgsmålet om varetægtsfængsel eller opretholdt anholdelse af en 15-17-årig er aktuelt. Det lovforslag, vi her

[Agnete Laustsen]

behandler, må naturligvis ses i sammenhæng hermed.

Vi anbefaler fra konservativ side lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Hanne Severinsen (V):

Venstre kan tilslutte sig det foreliggende lovforslag, som er et led i den almindelige regelsanering, hvorved vi opnår, at vi ikke mere kommer ud for den tænkning, som skyldes, at man får refusion for noget og ikke for noget andet. Det er meget vigtigt, mener vi, at man sørger for at være så neutral som muligt, sådan at afgørelsen af, hvilken form for institutionsanbringelse der skal være tale om, alene er et spørgsmål om visitation, alene er et spørgsmål om, hvad man mener i det konkrete tilfælde er den bedste anbringelse.

Det skal ikke være sådan, at vi siger, at nu skal vi have mere døgninstitutionsanbringelse, hvor vi tidligere sagde, at vi skulle have mere familieplejeanbringelse. Det skal være en afgørelse, der alene afhænger af, hvad der vil være bedst for det enkelte barn. Jeg vil godt have, at det bliver bekræftet, at det er de forskellige socialforvaltninger, der afgør, hvilken anbringelsesform der er bedst. Det har der været udtrykt nogen bekymring for fra kommunal side, og jeg mener, at det er en bekymring, man ikke behøver at nære.

Der er også i forslaget nogle bestemmelser om, at man nu også kan få sikrede institutionspladser, og jeg synes, det er en glimrende idé, fremfor at de unge skal i fængsel. Jeg synes, at det ville være glimrende, hvis vi fik oplyst, om man også her kan undgå refusionstænkning, idet der jo er statsrefusion for fængsler, og her vil der jo så være amtsrefusion. Vi må finde nogle ordninger, så vi sørger for, at det ikke er refusionstænkningen, der er det afgørende, men barnets tarv.

Venstre kan altså tilslutte sig det foreliggende lovforslag.

Hanne Jacobsen (SF):

Da mit partis ordfører, hr. Agerschou, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne sige følgende:

For SF er det vigtigt, at der er et bredt spekter af anbringelsessteder, når et barn skal placeres uden for eget hjem. Det skal være muligt for de anbringende myndigheder

at finde det sted, der passer bedst muligt til barnet, ikke omvendt: at barnet blot skal tilpasse sig det sted, der mere eller mindre tilfældigt er til rådighed.

Den brede vifte af anbringelsesmuligheder står i fare for at blive indskrænket drastisk i disse år. Der har været en udvikling med flere og flere anbringelser uden for eget hjem, samtidig med at antallet af døgninstitutionspladser er gået ret kraftigt tilbage. Det er bl.a. denne udvikling, socialministeren tilsyneladende forsøger at gribe ind i med lovforslaget, og det skal han ikke have utak for. Om det konkrete forslag så vil betyde en ændring i den retning, er et andet spørgsmål. Det tvivler vi i SF noget på, men vil i øvrigt undersøge det nærmere under udvalgsarbejdet.

En af de ting, der skal strammes meget op i forhold til gældende praksis, er tilsynsforpligtelsen over for de børn, der er anbragt. Den fungerer i dag ofte alt for tilfældigt, og det er vores indstilling, at der bør stilles langt større krav til de anbringende myndigheder, også større end dem, der er foreslået i socialministerens lovforslag.

I øvrigt finder vi det svært at forstå, at godkendelse af anbringelsessteder skal kunne ske via anden offentlig myndighed, f.eks. undervisningsministeriet. Fordi en efterskole er god som efterskole, behøver den ikke at være god som anbringelsessted for de børn, vi her taler om.

Ligestillingen af de forskellige former for døgnophold skal efter forslaget ske dels ved at lade opfordringen om at foretrække familiepleje udgå af regelsættet, dels ved en finansieringsomlægning, så betalingen for døgnophold udelukkende bliver en sag mellem amt og kommune.

Det første er vi meget enige i. Det andet er vi mere skeptiske over for, bl.a. fordi vi ikke kan se, at det vil løse problemerne – i det mindste burde der samtidig indføres en enhedstakst for døgnophold, så markedsmekanismen blev fjernet på dette område – men også fordi vi er modstandere af, at staten trækker sig økonomisk ud af alt muligt, samtidig med at man som i dette forslags bemærkninger skriver, at udgifterne vil blive udlignet over bloktilskudspuljen. Vi ved, at socialministerens kollega indenrigsministeren samtidig holder sig løbende beskæftiget med

[Hanne Jacobsen]

at reducere den selv samme bloktilskuds-pulje. Det virker ikke særlig betryggende.

Det i den offentlige debat meget omtalte problem: et tilstrækkeligt antal pladser på sikrede afdelinger i døgninstitutioner for børn og unge, forsøger ministeren at løse med en bemyndigelse til sig selv. Vi kan i og for sig godt være enige i den måde, man i bemærkningerne siger at bemyndigelsen skal bruges på, men vi er generelt utilbøjelige til at uddele bemyndigelser til socialministeren, så det vil være en af de ting, vi under udvalgsarbejdet vil se kritisk på.

Konklusionen er, at der efter vores opfattelse er flere positive elementer i lovforslaget, medens der er andre dele, vi vil være kritiske over for og søge at få ændret.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre er enig med ministeren i det sigte, han har redegjort for i bemærkningerne til lovforslaget, og vi vil gå ind i udvalgsarbejdet ud fra den positive holdning, at disse problemer skal løses. Vi er også enige i det detailproblem, som står nævnt allerførst i lovforslaget, vedrørende sikrede afdelinger. Jeg tror, at det er noget, man kan finde forståelse for alle vegne.

Forslaget er forsynet med nogle omfattende bemærkninger, men man må nok alligevel sige – også på baggrund af det, der allerede er sagt her af de tidligere ordførere – at vi må i gang med et meget omfattende udvalgsarbejde for at finde ud af, om de løsninger, ministeren her foreslår, er de rigtige, og om de er tilstrækkelige. Jeg kender ellers meget besindige mennesker, som ikke viger tilbage for at betegne dette område som kaotisk for øjeblikket.

Vi får i bemærkningerne at vide, hvad der er gældende regler. Vi får noget at vide om udviklingen, og hvad forslaget går ud på. Men det, vi måske har allermest brug for at vide noget om for at kunne udforme de nye regler rigtigt, er: hvad er det egentlig, der foregår for øjeblikket? Er der mangel på eller er der overskud af pladser på døgninstitutioner? Man kan få ganske forskellige svar, når man spørger sig for ude omkring. Er der mangel på anbringelsessteder på lukkede afdelinger, eller er der geografisk en så skæv fordeling, at ingen er interesseret i at bruge lukkede afdelinger, der ligger langt væk fra

f.eks. det politi, som skal foretage opklaringsarbejdet?

Hvordan fungerer betalingsreglerne? Jeg kan godt læse mig til det i bemærkningerne, men hvordan fungerer de i praksis, og hvordan holder man øje med, at de nugældende regler overholdes? Det har noget at gøre med, hvordan vi skal indrette de kommende regler.

Hvordan vil den private familiepleje være stillet efter forslaget gennemførelse? Der er i hvert fald nogle, som har givet udtryk for, at de er bange for, at de efter dette forslag vil blive ladt i stikken. Jeg er ikke i stand til i dag at afgøre det, men det er nogle af de ting, vi gerne vil have undersøgt i udvalget.

På samme måde har jeg ikke kunnet finde noget om plejehjemsforeningernes rolle. De fungerer nogle steder, har jeg forstået, som rådgivere. De tager sig i virkeligheden af den voksne side af sagen, medens de sociale udvalg tager sig af børnene. Og andre steder er der ingen plejehjemsforeninger.

Der er én ting, jeg savner noget om i forslaget. Det ved jeg ikke om ministeren vil svare på her. Det er de biologiske forældres rolle. Når ministeren i den foreslåede § 33, stk. 4, skriver noget om, hvordan man skal bære sig ad, når man skal anbringe et barn uden for hjemmet, ville det måske være rimeligt, at han også skrev et eller andet om de biologiske forældres placering i billedet.

Endelig vil jeg godt spørge, hvordan det ligger – også for at få beskrevet den nuværende situation – med kommunernes pligt til at meddele, når børn anbringes, ikke mindst når de anbringes uden for hjemkommunen. Hvordan har det fungeret, og hvordan skal det fungere i fremtiden?

Det største spørgsmålsten eller den største mangel ved bemærkningerne er nok, at man kun får at vide, at dette forslag har været sendt ud til høring, og så får man i øvrigt at vide, at to vigtige høringsinstanser, Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, er uenige, men ikke en lyd om, hvad denne uenighed går på. Nu kan vi jo nok herinde gætte os til det, men det ville egentlig være rart at få det at vide.

Jeg kan ikke forstå, at man altid i retsudvalget kan få høringssvar inden en førstebehandling, men aldrig, når det drejer sig om forslag fra indenrigsministeren og fra socialministeren. Hvad er grunden til det? Det er

[Aase Olesen]

måske i virkeligheden et spørgsmål, man skulle rette til formanden, for det har noget at gøre med vores arbejdsvilkår. Det er et hestearbejde, hr. socialminister, at skaffe de ting selv, og alle mine spørgsmål går i og for sig på, at det ikke har været muligt at skaffe dem med den tid, der er til rådighed. Hvorfor lægger man dog ikke et nogenlunde velbearbejdet materiale frem for ordførerne, sådan at de har mulighed for at medvirke til det, ministeren ønsker sig, nemlig at få gennemført dette lovforslag meget hurtigt?

Jeg må sige, at jeg deler den socialdemokratiske ordførers betænkelighed med hensyn til, om dette forslag kan nå at komme igennem inden sommerferien. Det skal ikke komme an på os – forstået på den måde, at det ikke er udtryk for vrangvillighed – men vi vil altså meget gerne have disse ting undersøgt grundigt, sådan at vi får lidt mere styr på tingene.

(Kort bemærkning).

Qvist Jørgensen (S):

Blot en lille bemærkning i anledning af fru Aase Olesens, synes jeg, meget kvalificerede kritik af ikke at have modtaget nævneværdigt materiale. Derom kan jeg oplyse to ting.

Den ene er, at nogle af os har været så heldige at vide, at der eksisterer et materiale, og har rekvireret det, således at vi kan forvente, at det kommer i socialudvalget meget snart, men det nåede altså ikke frem til denne dag.

Den anden ting er, at man ved den lille aktion opdagede, at det materiale, vi spurgte efter, ikke var det, vi havde tænkt os at vi skulle have. Det betyder, at vi i socialudvalget må fremsætte ønske om mere og mere materiale. Som jeg sagde i mit første indlæg, skal vi nok bruge meget materiale, for der er mange parter, der har udtalt sig, og der er mange parter, der venter på at komme til at udtale sig igen.

Birgith Mogensen (CD):

Når vi i det hele taget er nødt til at ændre og justere reglerne om børns og unges døgnophold uden for eget hjem, er der stærke bevæggrunde: loven har ikke virket efter hensigten, udviklingen er praktisk talt løbet fra loven. Det har bl.a. medført, at kommu-

ner og amter ikke er enige om byrdefordelingen. Det har medført, at alt for mange døgninstitutioner er blevet nedlagt, og det har på mange måder vist sig at virke negativt med hensyn til lovens formål.

Den væsentligste ulempe er, at mange dygtige fagfolk med specialviden og erfaring i denne vigtige resocialiseringssektor nu er spredt for alle vinde. I stedet for at anbringe børn og unge i de nu nedlagte amtskommunale døgninstitutioner har de fleste kommuner valgt tilsyneladende billigere alternative anbringelsessteder. Familieplejen har efter CDs mening været prioriteret alt for højt, idet positive resocialiseringsresultater ad denne vej i gennemsnit slet ikke ligger på højde med de professionelle døgninstitutioners resultater, og det er vel egentlig meget naturligt, når det drejer sig om de vanskeligste tilfælde.

Jeg mener ikke, at familieplejen bør reduceres meget kraftigt, men jeg ønsker, at fremtidens familieplejemennesker bør eksamineres så godt, at man kan være sikker på, at de er i besiddelse af de nødvendige kvalifikationer, der gør det muligt at opnå en tilfredsstillende resocialisering af de enkelte børn og unge.

Det er min erfaring, at tilsynet med plejefamilier, kollektiver og lignende resocialiseringsprojekter bør strammes op. Efter min mening drives mange af nævnte private kollektiver på en måde, hvor den forretningsmæssige side af sagen er alt for egopræget – dermed ment, at det egentlige, nemlig resocialisering, er blevet sekundært. Hvad sådanne fejlplaceringer fører til, er indlysende for enhver, og i denne forbindelse tænker jeg især på sprit- og stofmisbrugere. Det er desværre en kendsgerning, at alt for mange af de unge, der anbringes i disse kollektiver, i utide rejser eller flygter fra de primært profitprægede kollektiver. Derfor er udvælgelsen af anbringelsessted en meget vigtig opgave, og som sagt: et noget strammere tilsyn på hele privatplejeområdet er tiltrængt både af menneskelige og af økonomiske grunde.

Det er lettere at forebygge end at helbrede, og hvis socialstyrelsen gennemfører nævnte krav, så vil CD anbefale, at en meget stor del af børns og unges resocialisering varetages af de såkaldte familieplejere, men – og det skal siges med vægt – vi skal have et passende antal regionale, professionelt ledede døgnin-

[Birgith Mogensen]

stitutioner. Vi må nemlig alle erkende, at antallet af adfærdstunge og kriminelle børn og unge er stigende, og disse vanskelige klienter skal resocialiseres professionelt. En del af disse tilfælde, hovedsagelig i 15-17-års aldersklassen, har man i nogle år placeret i fængsler, og det kan kun betegnes som et umenneskeligt overgreb. I fremtidens døgninstitutioner må nævnte kategori kunne anbringes under passende sikrede forhold.

Lovforslag nr. L 153 indeholder også en problemløsning desangående, og det bør nævnes, at justitsministeren og socialministeren er enige om disse foranstaltninger. Samtidig bør det nævnes, at de få, som vigtige ændringer af denne lov i allerhøjeste grad tager hensyn til barnets og den unges tarv. Ligeledes vil omfinansieringen give et bedre samarbejde kommuner og amter imellem.

CD er meget positive med hensyn til lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Fru Birgith Mogensen talte om, at en del af anbringelsesstederne var præget af, at man i første omgang tog forretningsmæssige hensyn og i anden omgang sociale hensyn. Fru Birgith Mogensen præciserede sit synspunkt ved at sige, at især når det drejer sig om stofmisbrugere, er der en række unge, der flygter fra disse steder. Det gjaldt først og fremmest – her citerer jeg fru Birgith Mogensen: »de profitprægede kollektiver«. Udtrykket »primært profitprægede kollektiver« for stofmisbrugere var præcis det, fru Birgith Mogensen brugte.

Jeg synes, det er en god skik, at når vi i øvrigt sviner hinanden og andre til heroppefra, så gør vi det så præcist, at man har mulighed for selv at gå ud og finde ud af, om der er grund til at rette en kritik, og vi gør det så præcist, at folk har mulighed for at tage til genmæle. Jeg skal derfor ikke opfordre fru Birgith Mogensen til ikke at svinde andre til, men til at gøre det så præcist, at vi ved, hvad der tales om.

Jeg finder, at når man snakker om »de primært profitprægede kollektiver«, hvor stofmisbrugere tager af sted, meget før de skulle, er der simpelt hen tale om en form for kritik, hvor der ingen mulighed er for at tage til genmæle. Derfor er der tale om den

helt, som centrum-demokraterne og desværre især fru Birgith Mogensen gladeligt bolttrer sig i, når det drejer sig om socialpolitik, og især når det drejer sig om stofmisbrugere.

Jeg synes egentlig, fru Birgith Mogensen skulle komme herop og for en enkelt gangs skyld sætte adresse på kritikken, sætte adresse på, hvem det er, der er primært profitprægede af de kollektiver. Så har vi nemlig en chance for at diskutere det og blive fri for bare at høre på den slags almindelige udfald.

Pia Kjærsgaard (FP):

Lovforslag nr. L 153, der er fremsat af socialministeren, tilsigter bl.a. mere klare regler om børns og unges forhold under ophold uden for hjemmet. Af bemærkningerne til forslaget fremgår det, at der sker en stadig stigning i antallet af anbringelser uden for hjemmet med involvering af de sociale udvalg. Placering af børn uden for hjemmet er en trist ting, når det ikke sker ad frivillighedens vej eller i fuld forståelse mellem barn og forældre.

Den øgede anvendelse af familiepleje ser fremskridtspartiet velvilligt på, og vi er da klar over, at der kan opstå problemer, når man må varetægtsfængsle unge i stedet for at anbringe dem på institution på grund af de manglende institutionspladser. Om det skal overgå til rent kommunal og amtskommunal regie, vil jeg nok sætte et spørgsmålstejn ved. Principielt er fremskridtspartiet jo modstander af opretholdelse af amterne, og vi ønsker ikke, at der tilføres amterne nye administrative eller økonomiske tiltag. Det fremgår af bemærkningerne, at socialministeren ønsker, at staten skal ophøre med at betale til anbringelse af børn og unge uden for hjemmet, og i stedet vil lade kommuner og amtskommuner klare det økonomiske.

Fremskridtspartiet er enig i hovedsigtet med lovforslaget og vil arbejde positivt i udvalget, hvor vi bl.a. vil se nærmere på fordelingen af udgifterne.

Tinning (VS):

Der er grund til at gøre opmærksom på det, når vi for en gangs skyld finder, at socialministeren er kommet med et lovforslag, der på mange punkter kan siges at være fornuftigt og i nogen udstrækning også gennemtænkt. Vi synes, det er godt, når der lægges

[Tinning]

op til en finansieringsmæssig neutralitet ved de forskellige anbringelsesformer, altså et forsøg på at sige, at det kun er hensynet til barnets tarv, der bør bestemme, hvor man anbringer barnet eller den unge. Vi synes i forlængelse af det også, det er godt, at man opgiver at fremhæve familieplejen som anbringelsesform, men tilstræber en ligestilling.

Derudover er jeg enig i det, som en række ordførere har sagt, nemlig at dette forslag jo er både stort og kompliceret, men også at der er en række punkter i forslaget, det er nødvendigt at kigge nærmere på. Jeg vil godt tage fat et sted, hvor ingen andre endnu har været, nemlig forslaget § 1, nr. 14. Jeg synes, det er interessant, fordi der her er tale om, at vores socialminister lægger op til, at alternative anbringelsesformer er noget, ministeren vil støtte. Vi ser her et af de første eksempler på den såkaldte nye socialpolitiske linje. Derfor er det godt at undersøge, synes jeg, hvad der ligger i det, når socialministeren siger, at »bofællesskaber har vist sig at være en hensigtsmæssig boligform for psykisk udviklingshæmmede«. Det er jeg enig i, men hvad kan der komme til at ligge i det, når man udvikler den form?

Jeg vil bede ministeren overveje et eksempel, som slet ikke er så tænkt endda: man har en eller anden døgninstitution, som selvfølgelig er finansieret af amtet. Det kender vi allerede. Der finder man så ud af, at der er nogle psykisk udviklingshæmmede, som egentlig godt kan sluses ud, og som kan klare sig selv, og så tror jeg desværre, at vi allerede dér kommer ind i det, som kaldes refusionstækning. Vi kan udmærket forestille os, at et sådant center får anbragt f.eks. en gruppe åndssvage i et bofællesskab. Så søger man om invalidepension til dem – det skal amtet nemlig ikke betale, det klarer staten – og så forsøger man at give dem noget hjemmehjælp, det skal amtet nemlig heller ikke betale, det klarer kommunen. Derfor kan vi meget vel forestille os, at man f.eks. får anbragt åndssvage i en eller anden form for bofællesskaber.

Jeg tror, at det vil være muligt for store grupper af åndssvage at lære at klare de daglige funktioner, altså i en eller anden forstand klare sig selv, men det, der er vigtigt, er, at vi ikke bare laver udslusning og siger: nu klarer de de daglige funktioner. Det, der er vigtigt, er, at der sker en egentlig integrati-

on, at der er et pædagogisk tilsyn, men at der også er afsat personale til at sikre en fortsat udvikling af disse mennesker.

Jeg mener i hvert fald, at vi i socialudvalget, men også meget gerne i dag, skal høre, om ministeren overhovedet kan forestille sig, at man kunne løbe ind i dette nye problem vedrørende refusionstækning. Jeg mener, at man meget nemt kan gøre det, fordi regeringen som bekendt presser kommuner og amter til at bruge al deres fantasi for at finde besparelsesmuligheder. Det ville være ulykkeligt, om konsekvensen af dette bl.a. bliver, at åndssvage simpelt hen får lov at passe sig selv og tusse rundt i et bofællesskab, og så kommer der en gang imellem måske en hjemmehjælper.

Der er et par andre punkter, jeg også vil opholde mig ved. Jeg tror, hr. Qvist Jørgensen lige nævnte det ene. Jeg synes, at socialministeren med det samme skulle forklare os, hvad der ligger i lovforslagets § 1, nr. 5 og 6. Der tales om, at det er vigtigt at forebygge, at ophold uden for hjemmet bliver nødvendigt for børn og unge. Jeg kan godt se, socialministeren har skrevet nogle ord på dette stykke papir om, at man skal forebygge, men enhver ved, at det ikke er nok. Vi ved, at på dette område er ressourcerne pr. klient blevet færre gennem de seneste år, bl.a. fordi de sociale problemer er voksende. Jeg synes, socialministeren skulle forklare os, hvad der mere konkret ligger i at styrke den forebyggende indsats. Al ære og respekt for, at socialministeren en gang imellem siger »forebyggelse«, det er, ligesom når socialministeren en gang imellem siger »revalidering« og »hjælp til de nødstedte« og sådan noget, men vi må derhen, hvor der kommer realiteter bag og ikke bare ord i en paragraf.

Det andet, jeg vil sige noget om, er den foreslåede § 66, der drejer sig om godkendelserne. Jeg er enig i, at der kan være god grund til at skærpe kravene til godkendelse af de forskellige anbringelsesformer, men jeg kunne godt tænke mig at vide, om ministeren vil være helt afvisende over for en eller anden form for ankemulighed i denne forbindelse. Det er klart nok, som det også fremgår, at kommunerne godkender opholdsstedet, hvis det er op til 4 personer, og derefter er det amterne. Men man kan godt forestille sig, at nogle søger om godkendelse og ikke får det, og så er det rimeligt nok, synes jeg,

[Tinning]

at der er en eller anden ankemulighed, netop fordi vi bevæger os i området, der hedder meget forskelligartede og i en vis forstand alternative anbringelsesformer. Jeg kan da godt forestille mig nogle alternativer, som vil løbe ind i problemer i forskellige kommuner og forskellige amter.

Til allersidst mener jeg også, vi bør diskutere, hvad der ligger i, at amtet skal vurdere, om der nu er folk nok til det antal unge, der skal være der, og sådan noget. Jeg mener, der bør fastsættes minimumskrav og indgås driftsoverenskomster, som selvfølgelig skal være bløde, så der er mulighed for forskellige anbringelsesformer. Det er for tyndt bare at sende amtet ud og kigge på det, synes jeg.

Arne Bjerregaard (KrF):

Lad mig først sige, at det da er beklageligt, at børn såvel som unge til tider bør anbringes uden for hjemmet. Jeg synes nok, at vi savner en reel og relevant undersøgelse af, hvorfor så mange efterhånden skal anbringes uden for hjemmet.

I øjeblikket må vi notere, at det er en nødvendighed, og da må vi sige, at vi finder ministerens forslag særdeles relevant og særdeles rimeligt med den ensartede finansiering af alle former for børns og unges ophold uden for hjemmet, for derved fjerner vi det økonomiske incitament ved forskellige anbringelsesformer. Vi tror, at man alene derved tager hensyn til barnets tarv.

Lad mig sige, at vi stadig er af den opfattelse, at familiepleje faktisk er at foretrække, men vi erkender, at de enkelte sociale udvalg selv må kunne afgøre, hvilken anbringelse de finder bedst. Vi tror som sagt, at når man har fjernet det økonomiske incitament, så vil det alene være hensynet til barnets eller den unges bedste, der afgør anbringelsesformen.

Vi har fået en henvendelse fra De Danske Plejehjemsforeninger – ja, vi har fået så mange henvendelser, men der er en ting, der har bragt mig i tvivl om det rigtige i det, der foreslås med forslaget, nemlig cirkulære nr. 250. De Danske Plejehjemsforeninger skriver, at det fungerer efter deres opfattelse tilfredsstillende for den altovervejende del af alle plejeforhold. Jeg må sige, at denne henvendelse gør mig en smule usikker med hensyn til det betimelige i at opgive den centrale

lønstyring eller -anvisning. Jeg ved ikke, om ministeren her og nu kan fjerne denne usikkerhed hos mig, for jeg kan se, at der kan blive en værre batalje med kommunerne, når de får retten til at fastsætte, hvad der skal ydes, i stedet for, at der er bestemte normer. Men det er muligt, at jeg gør mig bekymringer, som jeg slet ikke skal gøre mig, så hvis ministeren allerede nu vil fjerne disse bekymringer, ville jeg være ministeren taknemlig.

I øvrigt skal jeg sige, at vi selvfølgelig anbefaler forslaget.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Først tak for en, synes jeg jeg har lov til at sige, meget positiv modtagelse af forslaget, hvor der kom mange spændende bidrag fra de enkelte ordførere.

Det er gået igennem de forskellige indlæg som en rød tråd, at alle erkender, at vi virkelig har et problem på dette område, når det drejer sig om foranstaltninger for børn, som anbringes uden for eget hjem. Det er blevet betegnet af hr. Qvist Jørgensen som en kæmpemæssig opgave at løse, men nu skal vi også passe på, at vi ikke gør den større, end den egentlig er. Det, der for mig er det afgørende, er, at vi får løst de problemer, som jeg forstår alle er enige om eksisterer.

Når der bliver talt meget om materiale fra kommunale organisationer og konferencer, der har været afholdt om dette emne, materiale, som man gerne vil have, så vil jeg sige, at socialudvalget naturligvis vil få alle de oplysninger, det ønsker om dette.

Jeg vil godt gøre gældende ved denne lejlighed, at når man konstaterer et problem på et område, som tilfældet er her, så er det normale, at man nedsætter et udvalg. Så går der måske et par år, inden der kommer en betænkning, og så har man den som grundlag for diskussionen.

Jeg har følt, at dette problem var så påtrængende at få løst, at vi måtte springe denne procedure over og indkalde til en konference, som vi afholdt den 31. oktober sidste år. Når jeg valgte den metode, var det for det første for at få en hurtig afklaring af problemerne, og for det andet, fordi jeg mente, at det var der et godt grundlag for, fordi alle problemstillingerne i virkeligheden er kendte af dem, der arbejder med disse ting. Det, der er spørgsmålet, er: hvordan får man proble-

[Socialministeren]

merne løst og får dannet et nyt mønster, som giver bedre muligheder for de rigtige foranstaltninger?

Når fru Aase Olesen skælder lidt ud over, at der ikke er høringssvar med, så vil jeg sige, at jeg mener, at der er stor forskel mellem justitsministerens område og såvel indenrigsministerens som mit område. Når det drejer sig om retsområdet, så er der jo tale om autoritativ rådgivning, der er straffelovrådet, der er retsplejerådet, osv.

Det, vi gør, og det, jeg har gjort i denne situation, er at høre de kommunale organisationer. Det materiale vil socialudvalget naturligvis kunne få, men jeg mener ikke, at det er afgørende for ordførernes holdning til et lovforslag, for det er jo forskellige opfattelser, alt efter om man repræsenterer eksempelvis Kommunernes Landsforening eller man repræsenterer Amtsrådsforeningen.

Jeg vil godt sige meget klart her under førstebehandlingen, at når der ikke er opnået enighed med de kommunale organisationer, er årsagen vel egentlig ganske klar – jeg tror også, at alle godt ved, hvad årsagen er. Det er, at vi laver om på refusionssystemet og laver lidt om på kompetencen. Det kan man næsten ikke forvente at amter og kommuner kan blive enige om.

Under alle omstændigheder ligger det sådan, at Amtsrådsforeningen er enig i grundprincipperne i lovforslaget. Når Kommunernes Landsforening ikke er enig i det, er det, fordi de har den opfattelse, at døgninstitutionsområdet for fremtiden fuldt og helt bør forvaltes af primærkommunerne. Denne opfattelse deler jeg ikke. Jeg mener, at med den struktur, vi har opbygget vort sociale system i i dette samfund, må der være en række opgaver, hvor amterne går ind med et overordnet ansvar, nemlig de opgaver, som en lille kommune ikke selv er i stand til at løse. Derfor er det åbenbart, at jeg ikke har mulighed for at følge Kommunernes Landsforening i ønsket om, at de skulle klare alle foranstaltningerne. Det er såmænd årsagen til, at Kommunernes Landsforening ikke bakker forslaget op, men at Amtsrådsforeningen som sagt i grundprincipperne bakker det op.

Dernæst vil jeg godt sige – det har igen relation til de kommunale organisationers høringssvar – når fru Hanne Severinsen nævner tvivlsspørgsmål, som er opstået i kommunerne i forbindelse med lovforslaget, hvor

nogle har fået den opfattelse, at man ændrer kommunernes kompetence, at det er der ikke noget oplæg til.

Jeg er glad for at få lejlighed til her under førstebehandlingen at præcisere, at kommunernes kompetence til at afgøre, hvilken foranstaltning der er bedst i den givne situation, ændres ikke. Men i det øjeblik vi ændrer på refusionssystemet – her tror jeg, at nøglen ligger til at få en bedre planlægning i amter og kommuner og en bedre koordination mellem amter og kommuner – således at amterne skal dække 50 pct. af udgifterne ved alle døgnforanstaltninger, så er det jo ikke unaturligt, at amterne har indflydelse på visitationen. Man kan ikke sige til et organ i samfundet: I skal dække 50 pct. af udgifterne, men I har ingen indflydelse.

For at sige det meget enkelt: kompetencen til at afgøre foranstaltningen er alene primærkommunens, men når det derefter drejer sig om at finde den rigtige foranstaltning, den rigtige familiepleje eller den rigtige døgninstitution, så foregår det i samarbejde med amterne. Og jeg ved, at amterne er meget åbne over for et system, som tilpasses de lokale forhold, for der er naturligvis forskel mellem Københavns amt og Ringkøbing amt. Jeg mener, det er meget vigtigt, at der bliver lavet samarbejdsløsninger mellem amter og primærkommuner, som passer bedst muligt til de lokale forhold.

Der har også været rejst spørgsmål om forslaget om ligestilling af familiepleje med øvrige døgnforanstaltninger. Herom vil jeg godt præcisere, at regeringen naturligvis fortsat er af den opfattelse, at familiepleje er meget vigtig, men jeg tror, at tiden er løbet fra den bestemmelse i bilstandsloven, hvorefter familiepleje har førsteprioritet. Personlig har jeg den opfattelse, at i mange tilfælde vil familiepleje være bedre efter en periode på en døgninstitution fremfor alternativet, men det afhænger naturligvis af hvert enkelt tilfælde. Det, det drejer sig om her, er, at der er parallelitet mellem foranstaltningerne. Man må finde den løsning, der egner sig bedst til barnet eller den unge i den givne situation. Det er ikke en nedprioritering af familieplejen, men en ligestilling af samtlige døgnforanstaltninger for børn og unge, som anbringes uden for eget hjem.

Hvad angår det særlige afsnit om anbringelse i fængselsurrogater, vil jeg godt sige

[Socialministeren]

specielt til hr. Qvist Jørgensen, der mener, at det bliver svært at få dette til at træde i kraft 1. juli 1984, at det er jeg godt klar over. Datoen 1. juli som ikrafttræden har jeg først og fremmest sat på af hensyn til folketinget.

Efter at justitsministeren og jeg 2 gange har været til samråd i retsudvalget for at redegøre for, hvordan vi kan bidrage til at løse dette problem, har jeg følt, at det ville være forkert over for folketinget at sige, at disse bestemmelser først skal træde i kraft 1. januar 1985. Jeg mener, at der er en praktisk mulighed for, at de kan gøre det, men jeg erkender, at det er svært. Datoen er først og fremmest sat på for at leve op til i dette tilfælde retsudvalgets ønske om at få en løsning på dette problem så hurtigt som overhovedet muligt.

Det er da rigtigt, som hr. Qvist Jørgensen siger, at der knytter sig andre problemer til dette end de 2 konkrete forslag, der ligger her.

Her kan jeg nævne, hvad også fru Agnete Laustsen var inde på, at justitsministeren er i færd med at udsende cirkulærer til anklagemyndigheden om at prioritere anbringelse i fængselsurrogat øverst for de 15-17-årige. Regeringen er meget enig i nødvendigheden af, at vi kommer væk fra varetægtsfængsling af 15-17-årige, og bestræbelserne fremgår altså af de to punkter i mit forslag og af justitsministerens henvendelse til anklagemyndigheden.

Hvad angår tidsfaktoren i al almindelighed vedrørende dette lovforslag, er det klart, at der er mange problemer, der trænger til en afklaring, men jeg fornemmer på debatten her under første behandling, at vi har i hvert fald mulighed for at få en god diskussion i gang, uden at lidenskaberne kommer for meget i kog. Når selv hr. Tinning for en gangs skyld roser lovforslaget, så ved jeg næsten ikke, om jeg skal være glad eller betænkelig. Alligevel tager jeg det som et udtryk for, at her diskuterer vi nogle strukturelle problemer, som det er meget afgørende at få løst.

Må jeg sige til fru Aase Olesen, der var inde på spørgsmålet om betalingsreglerne, hvor jeg erkender, at der er mange problemer, at hensigten er, som det fremgår af lovforslaget, at der skal nedsættes et udvalg - det tør vi ikke tage stilling til på den korte tid - med repræsentanter for Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, social-

styrelsen osv. for at finde frem til et bedre betalingssystem både i forbindelse med familiepleje og i forbindelse med døgninstitutionerne.

Når det drejer sig om det spørgsmål, fru Aase Olesen rejste, om forældrenes forbindelse med børnene, vil jeg godt udskyde en nærmere debat herom til den egentlige udvalgsbehandling, men sige, at forslaget først og fremmest har sin baggrund i en henvendelse fra ombudsmanden. Det kan vi som nævnt vende tilbage til i socialudvalget. Dette forslag har for så vidt ikke noget at gøre med mit ønske om at ændre strukturen for at få en bedre service på området. Det har alene sin baggrund i ombudsmandens henvendelse, og vi har fundet det praktisk at tage det med i dette lovforslag.

Hvad angår Plejehjemsforeningerne, kan jeg sige, at der ikke ændres ved Plejehjemsforeningernes rolle gennem dette lovforslag. Jeg mener også, at jeg kan sige til hr. Arne Bjerregaard efter den mere principielle tilkendegivelse, at de problemer, Plejehjemsforeningerne i øvrigt føler at de har, kan vi jo diskutere. De ændres ikke gennem lovforslaget; det er problemer, som vil køre videre, når dette lovforslag forhåbentlig er blevet vedtaget.

Hr. Tinnings spørgsmål om bofællesskaberne synes jeg også egner sig bedre til drøftelse i udvalget. Jeg finder det meget vigtigt, at vi får denne bestemmelse ind i lovgivningen. Jeg forstod også på hr. Tinning, at han fandt, det var vigtigt. Det, der selvfølgelig er nødvendigt, det fremgår af bemærkningerne, er, at der skal en medhjælp til, for det kan ikke klares uden en eller anden form for medhjælp. Om det, som hr. Tinning siger, kan give anledning til fornyet refusionstænkning, tør jeg ikke byde på på nuværende tidspunkt, men det kan vi i hvert fald diskutere senere.

Jeg vil også godt sige til hr. Tinning, at mange af de ting, som skal bidrage til at få forholdene til at fungere bedre på dette område, er afhængige af et bedre samspil mellem amter og primærkommuner, og det mener jeg ikke vi kan lovgive for. I samarbejde med socialstyrelsen lægger vi op til en højere grad af koordination mellem amter og primærkommuner, og vi har allerede nu eksempler på amter, som gennem konferencer med primærkommunerne er nået frem til en ud-

[Socialministeren]

mærket planlægning på deres døgnforanstaltningsområde. Det er de gode initiativer i enkelte amter, vi gennem socialstyrelsen håber at få udbredt til samtlige amter. Alt på dette område kan ikke klares gennem lovbestemmelser.

Jeg har den grundopfattelse, at det, der er afgørende, er at få skabt neutralitet, hvad angår foranstaltninger, og hvad angår refusioner. Hvordan det kommer til at køre i praksis, bliver naturligvis i første række et ansvar for amterne og kommunerne og deres fælles samarbejde. Det, man kunne kalde den bløde styring gennem kontakt mellem socialstyrelsen og amter og kommuner, skal give et væsentligt bidrag til ud over selve lovændringerne at få dette område til at fungere bedre.

Qvist Jørgensen (S):

Jeg er meget enig med socialministeren i de betragtninger, han gjorde om mangelen på balance, eller i hvert fald ønsket om, at vi skulle have en bedre balance i anvendelsen af familieplejen. I den anledning skal jeg lige nævne et par områder, som jeg føler at vi virkelig må kigge på.

Der er f.eks. det enkle forhold, som de, der har haft lidt med arbejdet at gøre, jævnligt har registreret, at nogle af de familier, som er i den situation, at de må acceptere, at deres barn anbringes uden for eget hjem, simpelt hen ikke kan klare den situation, at en anden familie skulle kunne klare det problem, som de altså ikke selv har magtet at klare, og som derfor er meget overbeviste i deres krav om, at det skal være institutionsanbringelse. Det var noget af det, jeg tænkte på, da jeg nævnte ordet »psykologi« i mit første indlæg, men det må vi kigge på.

Jeg synes også, at man vedrørende familiepleje skal være opmærksom på, at vi i det danske samfund har vældig mange unge, som har vældig negative erfaringer med familier, og som i hvert tilfælde ikke har tiltro til, at det lige netop er ad den vej, de skal hjælpes.

Jeg vil godt advare lidt imod, at vi fokuserer for meget på de sikrede afdelinger. Vi skal selvfølgelig se på, hvad er det for et cirkulære, justitsministeren har sendt ud til anklagemyndigheden. Jeg kunne have lyst til at stille et spørgsmål: har de 8 pladser på Egeley, som jo altså er de lukkede pladser, vi har

i Fyn-Jylland-området, været belagt 100 pct. i det sidste år? Jeg tror det næppe.

Jeg synes også, at vi i udvalget skal se nøje på et helt andet problem, nemlig de højt specialiserede institutioner, der nødvendigvis må dække et større område end et enkelt amt. Vi kan nævne en institution som Geelsgård, som gør et uhyre stort og specialiseret arbejde, men det retter sig mod flere amter, fordi det er en forholdsvis lille gruppe af svært fysisk handicappede, de hjælper. Denne højt specialiserede institution er lukningstruet af forskellige grunde, hvoraf økonomisk tilbageholdenhed hos anbringelseskommunerne nok er den væsentligste grund. Hvis det lykkes at få ændret finansieringsreglerne, så er der håb om, at institutionen kan overleve og ekspertisen bevares, ikke af hensyn til institutionen eller dens personale, men af hensyn til de brugere, der bliver hjulpet og bliver hjulpet godt på det sted.

Jeg vil godt slutte – det skal jeg vist også gøre, kan jeg se på lampen – med at tilslutte mig hr. Tinnings kritik af fru Birgith Mogensens negative og ubegrundede angreb på familiepleje og socialpædagogiske kollektiver. Jeg er lidt skuffet over, at vi skal have den stil på et område, hvor vi i hvert fald prøver på at være saglige og afbalancerede.

Aase Olesen (RV):

Jeg kan naturligvis være enig med ministeren i, at høringssvarene ikke er nødvendige for, at ordførerne kan give udtryk for, hvilken holdning de har. Endnu er det da heldigvis sådan, at partierne ikke helt har pantsat deres holdninger hos organisationerne. Men det er jo ikke ordførerne, der ønsker dette lovforslag gennemført meget hurtigt, det er ministeren.

Det var såmænd bare i min kommentar til det og i det, at jeg gav den socialdemokratiske ordfører ret i, at dette formentlig ville tage nogen tid i udvalget, at jeg udtrykte et suk – det har jeg gjort før – over, at man ikke får taget hul på arbejdet lidt hurtigere. Jeg tror, at man kunne komme hurtigere i gang. Ministeren ved jo udmærket godt, hvad det er for nogle ting, vi vil have klaret, hvad det er for nogle ting, vi vil have frem på bordet, når vi når til det første udvalgsmøde.

Jeg vil godt spørge, når nu ministeren siger, at den hurtige ikrafttræden skyldes et

[Aase Olesen]

løfte i retsudvalget om at sikre en hurtig løsning på problemet med mangelen på pladser på de lukkede afdelinger: ville det være muligt at udskille de bestemmelser, der vedrører de sikrede afdelinger, og få vedtaget dem i en fart? Jeg startede vist nærmest mit indlæg med at give tilslutning til de ændringer, der foreslås på dette område, nemlig om man har lov at låse dørene om natten osv. Derfor vil jeg da godt spørge: ville det være muligt? Jeg vil yderligere spørge: løser det så problemet?

Den socialdemokratiske ordfører spurgte for lidt siden, om pladserne på Fyn havde været optaget. Jeg vil gerne spørge, om ministeren er sikker på, at pladserne i Frederiksborg amt er besat. Hvis det ikke er tilfældet, så er det jo noget andet, der er i vejen. Hvad vil man i øvrigt gøre ved behovet, for der må jo være et sådant, i Jylland? Jeg nævnte i mit første indlæg, at der er problemer med, at de, der anbringes på sikrede afdelinger, er langt væk fra politiets arbejdsområde. De skal af og til hentes til afhøring osv. Er det ikke nogle helt andre problemer, vi har? Vi får altid at vide, at det er et pladsspørgsmål, men er det, når det kommer til stykket, alene et pladsspørgsmål?

Tinning (VS):

Jeg skal først komme med en enkelt kommentar til diskussionen om høringssvar eller ej.

Det vigtige er sådan set ikke, om vi får de høringssvar eller vi ikke får dem. Det vigtige er, om lovforslagets bemærkninger er fyldestgørende eller ej. Det er rigtigt, det kan på en måde virke urimeligt at tage diskussionen nu. Hvis vi tænker tilbage på historien omkring sultecirkulæret, havde vi vitterlig et lovteknisk makværk. Dette er på mange måder langt bedre, og derfor er det måske lidt urimeligt at tage det op lige nu, men alligevel.

Ministeren siger selv, at det er centralt og afgørende at have et bedre samspil mellem amter og kommuner, og ministeren kommer også herop og fortæller os, at kommunernes kompetence ikke bliver ændret, når det drejer sig om beslutningerne, både om der skal anbringes og hvor der skal anbringes. Når man læser lovforslagets bemærkninger om hovedprincipperne for forslaget, ser man, at kompetencen til at beslutte, både at barnet skal anbringes og anbringelsesstedet, ligger

hos kommunen, men selve visitationen ligger hos amtet, og visitation har jo noget at gøre med, hvor det skal anbringes, ikke sandt? Ministeren siger, at der sker ingen ændring af kompetencen, men når amterne skal betale mere, skal de selvfølgelig også have mere indflydelse. Så er de fleste almindelige mennesker aldeles forvirrede. Vi andre, som efterhånden er blevet lidt ualmindelige af at være herinde, gætter på, at de fuldstændig tågede erklæringer er et forsøg på at lægge slør over, hvad den uenighed egentlig går på, eller i det mindste et forsøg på hverken at træde kommuner eller amter for meget over tærne. I den sammenhæng kunne det være godt at have deres høringssvar, for så kan vi selv se, hvad det drejer sig om. Det får vi nok ikke; så må vi starte hver teknisk gennemgang med at bede om høringssvarene. Det kan vi jo bare vænne os til.

Jeg noterede mig – og det var jeg lidt ked af – at ministeren ikke fik sagt noget om, hvad det reelle indhold var af den øgede forebyggelse, som omtales i lovforslagets punkt 5. Det er ærgerligt, for indtil videre må det betyde, at det reelle indhold er lige præcis, at ministeren skriver et pænt ord, og så kan vi trøste os med det. Det hjælper jo ikke. Jeg synes, det er vigtigt at få at vide, hvad det reelt drejer sig om, for alle er jo enige om, at det er bedre at forebygge end at helbrede. Hvad vil ministeren gøre andet end at skrive det? Det savner vi et svar på. Det kan man henvise til socialudvalget, men jeg synes egentlig, vi skulle have et svar allerede nu.

Jeg synes, det er rimeligt nok, at vi taler om bofællesskaber for psykisk udviklingshæmmede i udvalget, men jeg har noteret mig, at når jeg giver et ikke særlig teoretisk eksempel på, at vi allerede her kan forudse refusionstækning, når det drejer sig om bofællesskaber for psykisk udviklingshæmmede, så tør ministeren ikke gå videre end til at sige, at det vil ministeren ikke give et bud på. Det forstår jeg godt, for jeg synes, det er oplagt, at den mulighed er der. Også det understreger, hvad andre også har sagt, at vist har vi travlt, men vi bliver måske alligevel nødt til at bruge også nogen tid i næste samling på at få gjort det her bare en smule bedre.

Socialministeren (Palle Simonsen):

[Socialministeren]

Anden runde har jo først og fremmest drejet sig om fængselssurrogaterne og de problemer, der knytter sig dertil. Jeg kan sige til hr. Qvist Jørgensen, at det er ganske oplagt, at Egely ikke har været fuldt belagt hele tiden, lige så vel som jeg kan sige til fru Aase Olesen, at det har Skibbyhøj i Frederiksborg amt heller ikke.

Det er et kolossalt problem, og de, der har fulgt drøftelsen i retsudvalget, vil give mig ret i, at det er meget svært at finde frem til, hvordan man skal løse det. En gruppe siger, at der er stor mangel på pladser. Til gengæld ser man, at der er institutioner, der er tomme. Sandheden ligger nok et sted midt derimellem. Der er ikke brug for så mange ekstra pladser, som nogle undertiden giver indtryk af, men jeg mener til gengæld, at den måde, som systemet er opbygget på på nuværende tidspunkt, bevirker, at der er nogle, der bliver varetægtsfængslede, fordi der har foreligget en besked om, at der ikke var nogen plads.

Jeg skal i øvrigt ikke gå i detaljer med den sag, men i det øjeblik anklagemyndigheden har fået justitsministerens cirkulære om at prioritere fængselssurrogat for de 15-17-årige øverst, er det ganske klart, at så vil der formentlig være et behov for nogle flere pladser i sikrede afdelinger. Det er en kombination af justitsministerens cirkulære og dette lovforslag, som skal løse problemet.

Egentlig er det vel ikke så afgørende, om det nu kan konstateres i dette øjeblik, at der er behov for 10 eller 20 pladser mere. Det, der er det afgørende, er, at der ikke er noget i systemet, der forhindrer, at de tilstrækkelige pladser er til stede. Det er her, udligningsordningen amterne imellem kommer ind for mig at se som den afgørende løsning. Jeg har overhovedet ingen forudsætninger for at byde på, om der skal være 10 pladser mere, eller om der skal være 5 pladser mere eller 20 pladser mere, men jeg har en fornemmelse af, at systemet, som det fungerer nu, i hvert fald ikke er tilstrækkeligt til at sikre, at der altid vil være plads i en sikret afdeling til en 15-17-årig. Det er egentlig kun det, vi søger at sikre.

Jeg vil sige til hr. Tinning, at det er klart, at forebyggelsen altid vil blive prioriteret højt. Det er et område, der er meget vanskeligt at definere, men et kontant eksempel fra lovforslaget er jo spørgsmålet om at bruge

døgninstitutionerne som kraftcentre, som også hr. Qvist Jørgensen kommenterede i sit første indlæg. Det er bl.a. herudfra, men også ved kommunernes aktivitet i øvrigt ved samarbejde med amtet, man kan udvide på dette område.

Hvad angår det andet spørgsmål, som hr. Tinning kom ind på, om kompetencen til at træffe beslutning dels om foranstaltninger, dels om hvordan visitationen skal foregå, kan jeg sige, at jeg lige igen hastigt har gennemlæst lovforslag og bemærkninger, og jeg må sige, at jeg er ikke bekymret. Jeg mener faktisk, det er ret klart – hvad jeg også har sagt på talerstolen for et øjeblik siden – at det er kommunernes kompetence at afgøre foranstaltningen, men når det drejer sig om, hvilken foranstaltning man skal vælge, må det naturligvis ske i et samarbejde med amtet.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Det bliver to helt korte bemærkninger. Det kan ikke nytte noget, at alt det, der i virkeligheden ligger i en styrket forebyggelse, skulle være, at ved at man skriver her, at amtsrådet skal støtte det sociale udvalg, får man mulighed for, at institutionspersonalet i højere grad end i dag kan deltage i det forebyggende arbejde. Det er simpelt hen utroligt tyndt.

De faktiske realiteter – og jeg tror egentlig, at på dette felt er socialministeren også bekendt med dem – er jo, at de sociale problemer er voksende. Lad os spare polemikken om hvorfor og bare konstatere, at det er de.

Hvis man kigger på, hvor mange ansatte vi har pr. klient eller pr. anbragt, eller hvad vi nu vil kalde det, så vil man se, at dette tal er faldet. Når udgangspunktet er voksende problemer og færre folk til at tackle dem, så må ministeren altså gøre andet end at skrive her, at amtsrådet skal yde lidt støtte. Enhver ved jo, at det er – nej, det må man ikke sige – det hjælper ikke ret meget i hvert fald.

Jeg føler mig bekræftet i, at ministerens hensigt med bemærkningerne om kompetencen, om hvem der træffer beslutning om hvad, simpelt hen er at sprede tågeslør. Det må vi altså prøve at få væk én gang til. Man kan jo ikke sige, at det sociale udvalg har kompetence til at bestemme, om barnet skal

[Tinning]

anbringes uden for hjemmet og om anbringelsesstedet, men visitationen ligger hos amtet, og de har i øvrigt fået øget indflydelse. Det er da helt klart, siger ministeren. Jeg ved ikke, om der er nogen, der ville gå herop og bekræfte ministeren i, at det er da helt klart.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 66:

Forslag til folketingsbeslutning om løbende regelsanering på det familie- og socialpolitiske område.

Af Aase Olesen (RV) m.fl.
(Fremsat 16/3 84).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Palle Simonsen):

Som der peges på i forslaget, er spørgsmålet om ægtefællers ligestilling i den sociale lovgivning og de papirløse placering i lovgivningen et meget aktuelt problem.

Spørgsmålet blev senest drøftet ved førtidspensionsreformens vedtagelse sidste sommer, og da det i vidt omfang berører forsørgerbegrebet i den sociale lovgivning, var regeringen og socialdemokratiet, som jo lavede forlig om førtidspensionsreformen, enige om, at der burde nedsættes et udvalg, som kunne foretage et teknisk og fagligt opklaringsarbejde omkring forsørgerbegrebet og dets betydning inden for det sociale område. Udvalget blev nedsat sidste år.

Når regeringen fandt et udvalgsarbejde nødvendigt, må det også ses på baggrund af, at ægteskabsudvalget af 1969 i samme periode afsluttede sit arbejde med betænkning nr. 9, som forslagsstillerne har henvist til. Ægteskabsudvalget har bl.a. haft til opgave at overveje, om der i tilslutning til en revision af ægteskabslovgivningen er behov for ændringer i den øvrige lovgivning, der har forbindelse med ægteskabslovgivningen, og om nogle af de bestemmelser i lovgivningen, der knytter retsvirkninger til ægteskabet, bør kunne anvendes på visse ægteskabslignende forhold.

Ægteskabsudvalget udtaler bl.a., at det må være et ubetinget krav, at det begrundes, hvorfor et lovforslag nødvendigvis har måttet fravige ægteskabslovgivningens grundprincipper såvel i den sociale lovgivning som i al anden lovgivning.

Regeringen kan tilslutte sig, at ægteskabslovgivningens grundprincipper, så vidt det er muligt, følges i anden lovgivning.

Allerede nu bedømmes det i justitsministeriet ved den tekniske gennemgang af lovforslagene, om reglerne i lovforslagene er i overensstemmelse med disse principper. Det vil derfor være en naturlig opgave for regeringen at sikre, at der nøje redegøres for, hvorfor det i givet fald har været nødvendigt at fravige ægteskabslovgivningens principper i det enkelte lovforslag. Forslagsstillerne peger her på, at netop inden for skattelovgivningen og sociallovgivningen er der sket en udviskning af ægteskabslovgivningens grundprincipper om, at hver ægtefælle er en selvstændig person, der råder over egen formue og hæfter for egen gæld.

Der er i beslutningsforslaget taget udgangspunkt i ægteskabsudvalgets betænkning, og jeg synes derfor, der er grund til at nævne, at ægteskabsudvalget er ganske klar over, at en løsning af problemet omkring forsørgerbegrebet inden for sociallovgivningen ikke blot klæres uden videre. Udvalget udtaler i denne forbindelse, at der også er vigtige socialpolitiske, socialtekniske, fordelingspolitiske og samfundspolitiske hensyn at varetage.

Hertil kommer, at en umiddelbar overførelse af ægteskabslovgivningens selvstændighedsprincip til det sociale område vil medføre betydelige merudgifter, som ikke kan rummes inden for de nuværende økonomiske